

De stromen van uw paradijstuin

viering van 21 augustus 2011

Ziek

Toen de eekhoorn op een ochtend wakker werd lag er een brief voor zijn deur.

Beste eekhoorn,

Ik ben ziek.

Mier.

De eekhoorn kamde zijn haar, waste zijn oren en holde naar buiten, de beuk af, het bos door naar het huis van de mier.

De mier lag op zijn bed, onder een zwarte deken, met een kussen onder zijn hoofd, en keek ernstig naar zijn plafond.

'Heb je mijn brief ontvangen?' vroeg hij, toen de eekhoorn binnenkwam.

'Ja', zei de eekhoorn.

'Ik ben ziek', zei de mier.

De eekhoorn zweeg en knikte. De mier draaide zich op zijn zij, met zijn rug naar de kamer. Het was een mooie dag. Zonlicht stroomde de kamer in.

'Waar ben je ziek?' vroeg de eekhoorn.

'Overal,' zei de mier. Hij keek naar de muur.

'Is het ernstig?'

'Nogal', zei de mier. 'Ik mankeer iets'. Hij draaide zijn hoofd weer naar de kamer toe. 'Daarom heb ik je geschreven.'

'O,' zei de eekhoorn. Hij wist niet goed wat hij moest zeggen. En hij wist ook niet wat ziek was, of iets mankeren.

'Zal ik iets doen?' vroeg hij.

'Nou...' zei de mier. 'Je zou iets kunnen zeggen om mij beter te maken.'

'Wat dan?'

'Je zou kunnen zeggen dat ik dapper ben.'

'Ben je dat dan?'

De mier zweeg even en antwoordde toen: 'Nou.... een beetje dapper ben ik wel.

Maar ik bedoel dat jij het moet zeggen.'

'Je bent dapper,' zei de eekhoorn.

'Ja....' zei de mier, 'dat is wel goed.... maar je moet het anders zeggen.... ik weet niet hoe ik dat moet uitleggen....'

Hij keek daarbij heel ongelukkig en ziek.

Toen zei de eekhoorn, uit de grond van zijn hart: 'Je bent dapper, mier, heel heel dapper.'

'Ach...' zei de mier en hij glimlachte bescheiden onder zijn deken op het bed in de hoek van de kamer. 'Dat valt wel mee...'

De eekhoorn zweeg en ging op een krukje naast de mier zitten.

Af en toe vroeg de mier hem om even zijn hoofd te schudden van verbazing en nog eens te zeggen dat hij, de mier, heel dapper was.

Verder vroeg hij hem om suikerkorrels te raspn, honingraten te malen en room te stampen en alles op een bord te scheppen en naast het bed op de grond te zetten.

Zo ging de dag voorbij.

Aan het eind van de middag zei de mier: 'Ik mankeer al bijna niets meer.'

De eekhoorn keek hem opgetogen aan en raspte nog wat suikerkorrels en mengde die met zoete gelei. Daar aten ze samen van.

Daarna ging de eekhoorn naar huis. Peinzend liep hij door het schemerige bos en dacht erover na hoe het zou voelen als je iets mankeerde. Maar hij kon zich dat niet voorstellen. En vol bewondering voor de mier klom hij de beuk in, naar boven, naar zijn huis.

Toon Tellegen

Psalm 63 Naardense Bijbel

1. (Een musiceerstuk, v. David; toen hij was in Juda's woestijn.)
God, mijn God zijt gij,
u blijf ik zoeken, mijn ziel is dorstig naar u;
naar ú smacht mijn vlées, --
in een land: uitgedroogd, útgeput,- zónder wáter.
2. En zo heb ik in het héiligdom u aanschóuwd,- --
en gezien uw krácht,
en uw glórie!
3. Want groter goed dan het léven is uw vríendschap, --
mijn líppen móeten u róemen!
4. Zo wil ik met mijn léven u zégenen, --
met uw náam mijn hándpalmen héffen.
5. Mijn ziel wordt verzadigd als met mélk en mérg, --
met lippen vol júbel lófpríjst mijn mónd!-
6. wanneer op mijn bed mijn gedáchten bij ú zijn, --
in de náchtwaken ik flúister van ú!
7. Want gíj waart mij tot húlþ, --
in de schaduw van uw vléugels mág ik júichen.
8. Mijn ziel kleeft u aan, ú achterná, --
en míj houdt uw réchterhand vást.
9. En zij die mijn ziel zóeken te verdérven --
komen in de ónderste króchten der áarde;
vallen in hánden van een zwáard, --
worden het deel dat tóekomt áan de vóssen.
10. De koning mag zich verheugen in God,
gelukkig príjst zich al wie tróuw zwoer aan hém, --
want de mond van léugensprekers wórdt gestópt!

Toespraak

God brengt de schepping tot stand door te spreken. De eerste scheppingsdaad is het spreken van het woord: Licht! scheidt het licht. Dag! scheidt de dag. Nacht! scheidt de nacht. Het spreken van een God is een daad met een geweldige uitwerking.

Mijn spreken is van een andere orde. Heeft wat ik hier nu ga zeggen wel de kracht om jullie te raken? Wat wil ik zeggen? Hoe kan ik, wat ik op mijn hart heb, aan jullie overbrengen? Die vragen komen in de voorbereiding altijd weer op me af. Veel gesproken woorden versluieren en verhullen, in plaats van dat die woorden de kern raken en de werkelijkheid onthullen. Van wat ik opschrijf, moet ik veel weer schrappen. En jullie moeten je inspannen om mij te horen.

In het verhaal van de Eekhoorn en de Mier ging het ook over schrijven, spreken en verstaan. Ik ben ziek, schreef Mier. Maar Eekhoorn weet niet wat ziek is. Ik mankeer iets, geeft Mier als nadere uitleg, maar dat helpt Eekhoorn niet. Eekhoorn weet niet wat mankeren is. De liefde van Eekhoorn overbrugt de kloof van onwetendheid. Op het voorstel van Mier spreekt Eekhoorn uit de grond van zijn hart: Je bent dapper. Of Eekhoorn weet wat dat is? Maar zulke woorden zijn balsem voor de ziel van Mier. En als iemand die van je houdt dat zegt en voor je zorgt, dan mankeer je tenslotte niets meer, dan ben je genezen.

We hoorden psalm 63 in de vertaling van Pieter Oussoren. Het is een vertaling die dicht bij de grondtekst blijft. En daarvoor zongen we het lied dat Huub Oosterhuis vanuit de psalm heeft geschreven. Psalm 63 vrij staat er boven in het Verzameld Liedboek. Moeilijke teksten. Niet onze taal. En net als Eekhoorn moet je deze teksten uitspreken en herhalen om gevoel te krijgen voor wat de dichter zegt. Voor psalmen en liederen, maar ook voor andere teksten in de Bijbel moet je tijd nemen om ze aandachtig te lezen. Lezen en

herlezen en het op je in laten werken. De tijd nemen om na te denken over de inhoud, over je gevoelens erbij, over het handelen waartoe de tekst je oproept.

Dit is een psalm over een heftige verliefdheid. God, mijn God. U blijf ik zoeken. Zo opent de psalm. Het zoeken gaat maar door, onophoudelijk. Zoals dorst onophoudelijk verlangen naar water is, zo verlangt mijn ziel naar u. Dat verlangen is zo hevig dat het hele lichaam meegetrokken wordt. Wat een intense liefdesverhouding klinkt er in deze psalm. Geen gevoel van verlaten zijn of van tekort schieten, geen te zware lasten, geen onmogelijke opgave, maar intense vriendschap.

Kun je zo God zoeken en vinden? Ik voel het als een uitnodiging om te zoeken, een belofte van de ervaring, die ik mag gaan beleven. De psalm klinkt hier als een mystieke ervaring, een ervaring die nog verborgen is, voor wie hier nog geen ervaring mee heeft.

En zo heb ik in het heiligdom u aanschouwd, - en gezien uw kracht en uw glorie! is vers 2. En zo, lees: in deze toestand van intens verlangen, heb ik in het heiligdom u ervaren. Wat is dat heiligdom? De tempel? Is dat heiligdom niet iedere plaats, waar God ervaren wordt! Zodat die plaats van ontmoeting met God een heilige plaats is, waar ik zijn kracht ervaar, het werk van zijn handen.

Vers 3 en 4: Want groter goed dan het leven is uw vriendschap, - mijn lippen moeten u roemen! Zo wil ik met mijn leven u zegenen, - met uw naam mijn handpalmen heffen.

God is mijn vriend, ik voel zijn liefde voor mij. Dat is me meer waard dan het leven, mijn leven. En dan leef ik zo, dat ik u zegen. Het is wederzijdse liefde. Ik zegen God en God zegent mij. In het gebed zoek ik de ontmoeting. Het heffen van de handpalmen en het roepen van Gods naam is het gebed en de joodse gebedshouding. En zo werkt de psalm de liefde tot God en de liefde van God, die elkaar oproepen, in de volgende verzen verder uit. Leest u het nog maar eens na.

Maar als je zo verliefd bent, moet er wel een ontzuivering volgen. Daar kunnen wij toch niet aan ontkomen. Dat weet ook de dichter van de psalm. In de psalm klinkt het of het gevaar van buiten komt. In vers 9: *En zij die mijn ziel zoeken te verderven.* Maar het grootste gevaar schuilt in ons zelf en het lijkt alleen maar alsof het van buiten komt. Als je verliefd bent, zweef je een beetje. En waarschuwingen over de ontzuivering, die zal volgen, worden dan nog niet begrepen.

In psalm 63 vrij, het lied Naar jou van Huub Oosterhuis, klinkt het intense verlangen van de psalm als Verlangen Naar Jou. Je kunt het lied lezen als liefdeslied, maar ook als verlangen naar God. In de drie strofen gaan we de hele dag en de nacht door en daarna kunnen we het lied opnieuw zingen. Bij Huub Oosterhuis volgt er geen waarschuwing voor de ontzuivering.

Verliefd ben je niet dagelijks. En als de verliefdheid gerijpt is tot liefde, is de herinnering aan de verliefdheid nog een baken in het leven. Weet je nog, toen we zo verliefd waren? Zo alles doordringend. Heel het leven verschijnt in een andere kleur.

We moeten nuchter in de wereld staan. Maar nu en dan de vlam van de liefde voelen als de zon, helpt ons in de kou en de eenzaamheid van de wereld. Zo hartverwarmend kan liefde zijn. Zo kunnen we in de wereld werken aan recht en vrede.

Ik stel jullie voor de tekst van het lied van Oosterhuis nog weer aandachtig te lezen en herlezen. Als je dat kunt, laat het lied dan in je zingen. Richt dan je aandacht naar binnen. Neem de tijd. En als je je aandacht niet meer bij het lied kunt houden, keer dan met je gedachten terug naar deze plaats. Na de stilte zullen we het lied samen nog eens zingen.

Psalm 63, vrij

1. Naar jou sta ik op in de morgen
roep ik de uren bid het licht
stropel om water.
2. Naar jou dorst ik door de middag
lichaam ben ik en ziel
smee ik met de schaduwen val ik
3. Naar jou woel ik in de nacht.
Slaap je? Raak mij aan
dat ik rust vind en naar jou
opsta in de morgen